

Ismét aktuális a fasizálódó fővárosban játszódó darab

[Bóta Gábor](#)

Publikálás dátuma

2018.10.14 15:08

Fotó: / [Turay Ida Színház](#)

És vannak, akik valószínűleg nem fogják fel, mit tapsolnak.

Többen is megkérdezték: most bemutatják a Kabarét?! És bambultak rám csodálkozva. Hát igen, a történelem valahogy ismét aktuálissá tette John Kander és Fred Ebb közismert musicaljét, úgy látszik annyira, hogy már-már merészségnek tűnik bemutatni. Ugyanakkor ott a levegőben, hogy húha, ebben bizony most van gyúanyag. Tavasszal a Miskolci Nemzeti Színház is műsorra tűzte, Mohácsi János intenciói szerint. Több mint három éve a Budapest Bábszínházban került színre, Alföldi Róbert revelatív rendezésében. Most pedig a Turay Ida Színházban veselkedtek neki, Koltay Gábor elgondolásainak megfelelően.

A történet a fasizálódó, a kezdődő kirekesztések idején mindinkább puskaporossá váló Berlinben játszódik, ahol fokozatosan félelemmel

telítődik a légkör. És hát, ugye most mi is átéljük az erőteljes jobbra, sőt szélsőjobbra tolódást, nálunk is egyre többen és többen félnek, vagy éppen eliszkolnak az országból, és az újfasizmus is markánsan megjelent mifelénk ugyanúgy, mint Európa-szerte. A színház pedig érzékeli ezt, és reagál rá, úgy látszik, még az olyan alapvetően könnyed, szórakoztató darabokat műsorra tűző teátrum is, mint a Turay. Bár tavaly azért a Vértestvérek című musicallel letették a voksot egy fajsúlyos, tragikus zenés darab mellett. És most itt a Kabaré, lényegében ideális környezetben, hiszen ez a színház, amely már kissé a külvárosban van, s amely belül a vörös drapériáival, a húszas, harmincas éveket idéző elegáns, de mégis kissé lepukkant miliőjével fölöttébb hasonlíthat arra a Kit-Kat Klubnak nevezett lokálra, ahol a cselekmény jó része játszódik, és ahol a műsorban is érzékelhetővé válik a fasizálódás folyamata. Vagyis még egy kis bár revüműsorába is beférkőzik a fölülről sulykolt ideológia, ahogy a magánéletbe. És hát nem kell mondanom, hogy ezzel megint csak párhuzam vonható a mával.

A történet először regény formában létezett, aztán megjelent Broadway musicalként, majd a filmváltozat végigsöpört a világon, és nyolc Oscar-díjat zsebeltek be érte az alkotók. Hozzánk 1974-ben érkezett meg, és döbbenetes erővel hatott. Nem csak segélykiáltás volta, hogy ilyen soha, de soha ne történjen meg még egyszer a földkerekségen, hanem a rendező, Bob Fosse bámulatos profizmusa is. Felhasználva a show műfaj teljes eszköztárát, szórakoztató, sőt mulattató, de mégis dermesztően döbbenetes filmet csinált. És ki ne emlékezne, aki látta, Liza Minnelli Sallyként, a bárénekesnőként, aki parádésan énekel és táncol, és nem akarja tudomásul venni, hogy ebben a valaha virágzó városban már neki is ég a lába alatt a talaj. És ott van a filmben Joel Grey is konferansziéként, ez a meghatározhatatlan nemű, ravaszul okos, éles szemű ember, aki mindent lát, sok mindent közhírré is tesz, de közben azért igyekszik alkalmazkodni a körülményekhez.

Alighogy bemutatták nálunk a filmet, főiskolai vizsgaelőadás is készült a darabból az Ódry Színpadon. Erre először mindenki csak legyintett, hogy a fenébe lehetne ilyen látványos szuperprodukciót, amit bámulatosan profi színészek adnak elő, bezsúfolni, a kezdetleges technikájú Ódry

Színpadra és színinövendékekkel „elővezetni?” De azért akkora volt az érdeklődés, hogy a széksorok mentén is olyan sűrűn álltunk, mint a 6-os villamoson csúcsforgalomban. Aztán lett csodálkozás, ámulat és bámulat! Kiderült, hogy a darab több olyan elemet tartalmaz, amit a film legfeljebb csak érint, ilyen például az idős zöldséges, meg a szobáit kiadó ugyancsak idős panziós nő szerelme, és majdnem létrejövő házassága, ami már a lábra kapó fasizmus miatt hiúsul meg. Szinetár Miklós rendezése lendületes volt, fantáziadúsan telis-tele ötlettel, humorral, lefegyverző játékokkal, és megrázó fájdalommal. Az is kiderült, hogy nem feltétlenül szükségesek a darab előadásához szupersztárok, hiszen végül is egy ramaty kis lokálban sincsenek azok. Vándor Éva ugyanúgy fergeteges Sally volt, mint amilyen konferanszié Cseke Péter. És máig emlékszem zsidó zöldségesként Dunai Tamásra, ahogy egy ananással a kezében szerelmet vall szentimentálisan, de mégis szarkasztikus humorral. Ez a dal egyébként a mostani verzióból kimaradt, szerintem nem helyesen, mert erőteljes dramaturgiai funkciója van, amiatt, hogy megmutatja, a túlcsorduló érzelmek a történelem viharában hogyan jutnak majd el a lelkek kényszerű eljegesedéséig.

Az Ódry után Szinetár színre vitte a Kabarét az Operettszínházban is, amit aztán számos premier követett. A Madách is bemutatta a maga variációját, Szirtes Tamás rendezésében, sőt Miskolctapolcán, a szabadtéri színpadon, Tasnádi Márton rendezett egy olyan produkciót, amihez az országban éppen futó három Kabaré előadásból válogatta össze a neki leginkább tetsző színészeket. Ebből Psota Irénre emlékszem leginkább, aki panziós vénkisasszonyként döbbenetesen siratta el az egész életét, amikor úgy érezte, hogy a férjjelölt zsidó volta miatt le kell mondania a házasságról. És közben remek portrét festett az örök kispolgárról, aki ugyan mindig megalkuszik, de van benne erő és akarat a túléléshez.

Koltaynak nincs olyan különös egyéni víziója a darabról, mint Alföldinek volt a Bábszínházban vagy Bozsik Yvette-nek a Centrálban, ahol egyébként a nácik behízeglő, édeskésen hamis dalát hidegleléses módon, erős tapssal fogadta a közönség, és akadtak olyanok is, akik együtt dúdolták a színészekkel. Most is megtapsolják egy kicsit, ők valószínűleg

nem fogták föl, hogy mit tapsolnak. De a darab elejétől végéig minden aktualizálás nélkül, ezúttal is hat. Kisfaludy Zsófia szeszélyes, kíváncsú, izgalmas Sally, jó énekhanggal. Cservénák Vilmos rókaképű, hol szimpatikus, hol tenyérbemászó konferanszié. Mikó István és Húvösvölgyi Ildikó megható idős pár, jól érzékeltetik, ahogy feltámad bennük a remény a takaréklángon pislákoló boldogságra, aztán elhal. Barsi Márton a Berlinbe érkező amerikai író, aki szerelemre lobban Sally iránt, és világosan látja mi történik a városban. Pásztor Máté a barátjának mutatkozó náci. Détár Enikő jó érzésű prostituáltként igyekszik minden körülmények között megélni. Darvasi Ilona olyan díszletet eszelt ki, hogy forgószínpad nélkül is minden megtörténhessen, Vesztergombi Anikó nagy vonalakban korhű jelmezeket tervezett, Borbély Krisztina még a díszletezőt is megkoreografálta. Nagy kár, hogy nincs élő zene, akár két-három muzsikussal is több lenne, mint a magnóról szóló „konzerv.” De az előadás így is él, hat, elgondolkoztat. A Kabaré sajnos aktuális.